

نظریه روانکاوی فروید

حمید بهرامی زاده

نظریه شخصیت فروید

- ۱. مکان نگاری
- ۲. پویشی
- ۳. تکوینی
- ۴. اقتصادی
- ۵. ساختاری
- ۶. انطباقی

حمید بهرامی زاده

شکل‌گیری مصالحه

- تعارض مداوم بین هشیار و ناهشیار
- رفتار انسان بالغ مصالحه بین تعارض‌های مغایر است.
- مصالحه یعنی تا زمان و مکان پذیرفتنی برای ارضای نیازهای مان منتظر بمانیم.

مرحله دهانی

• ۱۸ ماه نخست زندگی

• مرحله جذب دهانی

• مرحله پرخاشگری دهانی

• **تثبیت شدن در مرحله دهانی:**

• **محرومیت:**

• انرژی بیشتر به صرف به دست آوردن ارضای دهانی می‌شود که طی دوره کودکی با کمبود آن رو به رو بوده است.

• **ارضای بیش از حد:**

• انرژی صرف تلاش برای تکرار و حفظ شرایط ارضا کننده می‌شود.

تثبیت ناشی از محرومیت یا ارضای بیش از اندازه منجر به شکل
گیری صفات شخصیت دهانی می شود که شامل ویژگی هایی
می شود که در زیر به آنها اشاره می شود:

ارضای بیش از حد	محرومیت
خوش بینی	بدبینی
ساده لوحی	بدگمانی
خودبینی	خودگم بینی
سلطه جویی	نافعالی
تحسین	غبطه

مکانیزمهای دفاعی در مرحله دهانی

1. انکار: چشم بستن و به خواب رفتن.

❖ منحرف کردن توجه از جنبه‌های تهدیدکننده دنیا یا خود

2. فرافکنی: تف کردن یا بالا آوردن هر چیز بدی که نوزاد بلعیده و بازگرداندن

چیزهای بد به محیط

❖ فرافکنی از نظر شناختی شامل دیدن جنبه‌های بد یا تهدیدکننده خود در محیط است.

3. جذب: خوردن غذا و مایعات و از آن خود کردن واقعی آنها

❖ در این نوع دفاع از نظر شناختی شخص تصورات دیگران را به عنوان جزئی از تصورات خود می‌پذیرد.

حمید بهرامی زاده

مرحله مقعدی

• ۱۸ تا ماهگی تا ۳ سالگی

• بازی کردن با مقعد و فرآورده آن موجب تعارض آنان با قواعد پاکیزی جامعه می‌شود

• پرخاشگری مقعدی

• نگهدارنده مقعدی

• مرحله مقعدی شامل همه انواع کشمکش قدرت و نه فقط کشمکش‌های مرتبط با آموزش آداب توالت رفتن است.

اگر کسانی که مراقبت از کودک را به عهده دارند با زهم یا بسیار سخت گیر یا بیش از حد آسان گیر باشند کودک به احتمال زیاد در مرحله مقعدی تثبیت می شود.

ارضای بیش از حد	محرومیت
ولخرجی	خست
گشادگی	مقید بودن
سلطه پذیری	یک دندگی
شلختگی	نظم
کثیف بودن	دقت و سواسی
تأخیر	وقت شناسی

مکانیزمهای دفاعی مرحله مقعدی

- واکنش وارونه

- تجربه خلاف آنچه شخص واقعاً آرزو دارد

- عملزدایی

- کفاره دادن به خاطر امیال یا اعمال غیرقابل قبول

- جداسازی

- تجربه نکردن احساسهای همراه افکار

- توجیه عقلانی

- خنثی کردن تجربههای سرشار از عواطف به وسیله گفتگو به زبان اصطلاحات منطقی یا روشنفکرانه،

حمید بهرامی زاده

مرحله آلتی

• ۳ تا ۶ سالگی

- تعارض کودکان ناشی از تمایلات تناسلی آنان نیست، تعارض بر سر هدف تمایلات جنسی آنان است.
- عقده ادیپ
- عقده الکترا
- اضطراب اختگی

حمید بهرامی زاده

در این مرحله نیز یکی از مسائل مهم چگونگی واکنش والدین به تمایلات تناسلی فرزندان است. هم آسان گیری و هم طرد بیش از اندازه به تثبیت‌هایی در مرحله آلتی منجر می‌شود که نتیجه آن شکل‌گیری ویژگی‌های زیر است:

ارضای بیش از حد	محرومیت
تکبر	بیزاری از خود
غرور	فروتنی
شیک پوشی	سادگی
دلبری کردن	خجالت
معاشرتی بودن	انزوا
بی‌پروایی	کمرویی

مرحله نهفتگی

- فروید معتقد بود که مرحله نهفتگی با رشد شخصیت جدیدی ارتباط ندارد و شکل‌گیری شخصیت پیش‌تناسلی در مجموع در 6 سالگی کامل می‌شود.
- مرحله نهفتگی عمدتاً وقفه‌ای تلقی شده است بین دوره‌ی پیش‌تناسلی متعارض و توفانی که با نوجوانی - آغاز مرحله‌ی تناسلی - دوباره نمایان می‌شود.

حمید بهرامی زاده

مرحله تناسلی

- در مرحله تناسلی لیبدو دوباره نمایان می‌شود - این بار در اندام‌های تناسلی.
- نوجوان عمدتاً با به پایان رساندن چالش‌های مراحل آلتی و نفهتگی اینک باید هدف‌های مناسب برای آمیزش جنسی (عشق) و پرخاشگری (کار) پیدا کند.

حمید بهرامی زاده

نظریه آسیب‌شناسی روانی

- همه بر اثر تعارض و تثبیت‌های مراحل پیش‌تناسلی در قبال اختلال‌های روانی آسیب‌پذیرند.
- رویدادهای آشکار ساز، تکانه‌ای را تحریک می‌کند که افراد در تمام طول زندگی آن را مهار کرده‌اند.
- آنان به این رویداد فعال در سطح ناهشیار به گونه‌ای واکنش نشان می‌دهند که گویی **تکرار یک تجربه‌ی دوره‌ی کودکی** است.

حمید بهرامی زاده

نظریه آسیب‌شناسی روانی:

تفکر فرآیند نخستین

- پاسخ‌های ناهشیار از تفکر در فرآیند نخستین که غیرمنطقی است پیروی می‌کند. وقتی اشخاص در سطح ناهشیار پاسخ می‌دهند از هیچ فرآیند استدلالی به طور منظم پیروی نمی‌کنند بلکه واکنش فرآیند نخستین آنان به خودی خود غیرمنطقی است.

- بی‌زمان

- جابه‌جایی

- نمادین

- محتوای آشکار و هم محتوای نهفته

فرآیندهای درمانی در روانکاوی:

- آگاه شدن از معنای فرآیند نخستین
- آگاه شدن از مقاومت در برابر رها کردن نشانه‌ها
- باید به تدریج متوجه شویم که تکانه‌های ما چگونه که در کودکی فکر می‌کردیم خطرناک نیستند و برای مهار کردن تکانه‌ها می‌توانیم از دفاع‌های پخته‌تری استفاده کنیم و اجازه دهیم غرایز ما تا اندازه‌ای به شکل پخته‌تر بیان شوند.
- رها کردن تثبیت‌های پیش‌تناسلی

حمید بهرامی زاده

حمید بهرامی زاده

افزایش آگاهی

- وظیفه بیمار: تداعی آزاد

❖ بیان آزادانه هر چیزی که به ذهن می‌رسد بدون توجه به اینکه آن فکر یا تداعی ممکن است چقدر پیش پا افتاده به نظر برسد.

- وقتی ذهن خود را آزاد بگذاریم تداعی‌ها تحت تأثیر غرایز ناهشیار قرار می‌گیرد. وقتی مواد ناهشیار به هشیاری نزدیک می‌شود بیمار دست به مقاومت می‌زند.

حمید بهرامی زاده

افزایش آگاهی

- وظیفه درمانگر: ارزیابی بیمار

- بیمارانی که تشخیص اسکیزوفرنیک، دوقطبی، یا شخصیت مرزی در مورد آنان مطرح شده برای روانکاوی کلاسیک مناسب نیستند.

- ❖ مواجهه

- ❖ روشنگری

- ❖ تفسیر

- ❖ بینش‌یابی

حمید بهرامی زاده

تحلیل رؤیا

- محتوای آشکار:
- رویدادهای واقعی در رؤیا
- محتوای نهفته:
- معنی پنهانی نمادی رویدادهای رؤیا

SYMBOL

INTERPRETATION

Smooth-fronted house

Male body

House with ledges, balconies

Female body

King and queen

Parents

Small animals

Children

Children

Genital organs

Playing with children

Masturbation

Baldness, tooth extraction

Castration

Elongated objects (e.g., tree trunks, umbrellas, neckties, snakes, candles)

Male genitals

Enclosed spaces (e.g., boxes, ovens, closets, caves, pockets)

Female genitals

Climbing stairs or ladders; driving cars; riding horses; crossing bridges

Sexual intercourse

Bathing

Birth

Beginning a journey

Dying

Being naked in a crowd

Desiring to be noticed

Flying

Desiring to be admired

Falling

Desiring to return to a state such as childhood where one is satisfied and protected

مقاومت

- هر چیزی که جلوی پیشرفت درمان را بگیرد و اجازه ندهد بیمار مواد ناهشیار را بیان کند.
- اگرچه بیمار در به آگاهی آوردن مواد ناهشیاری است سرکوب شده‌اند.
- هرگونه فکر، نگرش، احساس یا عمل اشاره دارد که می‌خواهد وضع موجود حفظ شود و اجازه نمی‌دهد تغییر صورت گیرد.